

Sansat samtal om sjukvården efterlyses!

Budgetarbetet i landstingen inför nästa år kommer att resultera i massavskedanden och nedskärningar. Sådana tendenser kan redan iakttagas. Frågan är om vi som är engagerade i sjukvårdspolitiken vågar föra ett ärligt och sansat samtal över parti- och blockgränser, och i nära dialog med vårdens medarbetare, om huruvida det i verkligheten är brist på resurser och/eller ett till vissa delar dåligt fungerande sjukvårdssystem som slukar resurser på ett okontrollerat sätt.

STIG NYMAN

kristdemokrat, landstingsråd i opposition och gruppleddare, Stockholms läns landsting
stig.nyman@politik.sll.se

II Varken patienter, medarbetare, landstingen eller samhällsekonomin mår bra av dagens alltför polariserade sjukvårdsdebatt. Landstingens främsta uppgift är att erbjuda vård på de villkor som Hälso- och sjukvårdslagen anger och efter de prioriteringar som det finns brett politiskt samförstånd om.

När kraven på balans i resultaträkningen sätts före prioriterade vårdbehov får vi, säkert som ett e-postmeddelande, en upprepning av 1990-talets kortsiktiga sjukvårdspolitik, som ledde till många och svåra problem i form av långa väntetider och bekymmer med personalrekryteringen. Budgetarbetet i landstingen inför nästa år kommer att resultera i massavskedanden och nedskärningar. Tendenser i den riktningen kan redan iakttagas.

Vad vi behöver samtala om

Frågan är om vi som är engagerade i sjukvårdspolitiken vågar föra ett ärligt och sansat samtal över parti- och blockgränser och i nära dialog med vårdens medarbetare. Det vi behöver samtala om är främst att söka klarhet i frågan om det i verkligheten är brist på resurser eller om det är ett till vissa delar dåligt fungerande sjukvårdssystem, eller en kombination av dessa storheter, som slukar resurser på ett okontrollerat sätt, dvs okontrollerat i förhållande till vårdens egentliga behov.

»Den sjuka vården«

Stefan Fölster m fl publicerade boken »Den sjuka vården« på försommaren i år. Den omedelbart efterföljande debatten satte fokus på obalansen mellan det ökade antalet medarbetare i sjukvården och det sjunkande antalet läkarbesök. Boken, som handlar om mycket mer, är ett värdefullt bidrag till det sansade sam-

tal vi behöver föra om hälso- och sjukvårdens aktuella situation och framtida finansiering. Sjukvårdssverige saknar i praktiken kunskap om hur resurserna används. Därmed blir det problem att koppla vårdbehoven till resurserna. Det finns heller ingen samlad kunskap om vårdens kvalitet och säkerhet.

Okända »systemskiten«

Till följd av oklara regler och dålig organisation har främst de som behöver vården kommit i kläm. De i många fall okända »systemskiten« som hälso- och sjukvården utsatts för under de senaste 10–15 åren har orsakat stor oenighet och onödiga slitningar samtidigt som de har ryckt sönder kontinuiteten i den dagliga verksamheten. Nedskärningarna har lett till stora stressproblem hos personalen. Där finner vi en av de vitala orsakerna till många av dagens långtids-sjukskrivningar hos vårdpersonal.

Socialdemokraternas ansvar

En fråga som sällan eller aldrig ställs till socialdemokraterna, som regerar riket och de flesta landsting, är frågan om socialdemokraternas ansvar för långa väntetider i sjukvården och dålig planering av omsorgen om äldre och funktionshindrade. Efter EMU-omröstningen och senast vid socialdemokraternas extra kongress nästa år är de skyldiga landets patienter och äldre vårdbehövande klara besked. Om socialdemokraterna skall vara ett trovärdigt regeringsalternativ framöver måste de klargöra vilka målen och medlen för deras välfärdspolitik kommer att vara. Och samma anspråk bör resas på alla alla partier.

Vidga prioriteringsdiskussionen

Prioriteringar inom sjukvården har diskuterats i tio år. Frågan är om inte prioriteringssamtal behöver vidgas och inte enbart handla om hälso- och sjukvård eller en välfärdssektor i sänder. Vid alla opinionsmätningar av befolkningens prioritering av välfärden kommer

hälso- och sjukvården på första plats. Det måste vara en av utgångspunkterna när fördelningen mellan välfärdens olika sektorer diskuteras.

Jag har aldrig hört någon sjukvårdsdebattör sätta i fråga att vi även fortsättningsvis, politiskt och professionellt, vill ta vara på de medicinska och tekniska framstegen till gagn för läkekonst och folkhälsa. Om vi är överens om att värna om dessa möjligheter behöver vi överväga om fördelningen av gemensamma samhällsresurser skall se ut som den gör nu eller om en omfördelning behöver ske.

Konsekvenserna

Att enbart kräva mer resurser till den ena eller andra välfärdssektorn är slöseri med både tid och resurser. Lika tokigt är det när landstingsledningarna inför nya eller höjer vårdavgifter eller tar sk strukturbeslut utan annan tanke på konsekvenserna än att kortsiktigt förbättra nästa kvartalsrapport.

Det är resultatet av vårdens insatser på både kort och lång sikt som bidrar till höjning av kvalitet och säkerhet i sjukvården, inte de politiska debatterna, val av finansieringssystem eller ens storleken på de anslag som beräknas och formuleras.

Jag är övertygad om att det bara är med ett öppet och ärligt samtal som vi kan nå fram till den kostnadseffektivitet som svensk hälso- och sjukvård behöver. Ytterst handlar det om medarbetarnas arbetsro och patienternas trygghet och säkerhet. •

Är det brist på resurser eller ett till vissa delar dåligt fungerande sjukvårdssystem, eller en kombination av dessa storheter, som slukar resurser på ett okontrollerat sätt?